

Waarderend overgangsbeleid 24-25

Dit beleid dient als overgang van traditioneel overgangsbeleid naar een werkwijze waarbij we kijken naar de totale ontwikkeling van de studenten in een doorlopende lijn. Dus op kennis, vaardigheden, houding, mens en burger. De studentenraad heeft hele goede vragen gesteld die ons gaan helpen met het opzetten van formatief handelen en het loslaten van het oude. Daarom laten we hun opmerkingen in dit beleidsstuk staan.

(vastgesteld in MT 02-09-2024, naast het overgangsbeleid Paard/dier/paravet/loon/plant)

Ons waartoe

In juli 2023 lanceerde Aeres de meerjarenvisie van ons onderwijs. Deze sluit naadloos aan bij het Masterplan dat locatie Leeuwarden schreef voor ons onderwijs van 2022 – 2027. Kern daaruit valt als volgt te duiden:

- Studenten leren bij ons skills te ontwikkelen om regie op eigen ontwikkeling te pakken
- Studenten leren in en met de praktijk
- Onze school is een learning community waarin studenten, bedrijven, docenten en anderen continu leren en (nieuwe) kennis creëren

Aanleiding om ons onderwijs te updaten zijn de continue veranderingen in de omgeving buiten de school. Energietransitie, klimaatverandering, eiwittransitie, grondstoffen te kort. Al deze onderwerpen bepalen hoe mensen leven en werken. Ditzelfde geldt voor bedrijven en het economisch model waarbinnen die fungeren. Kortom, we leven in een tijd van transitie. Vanzelfsprekend sluit het mbo-onderwijs daarop aan.

Deze transitietijd vraagt andere kennis, vaardigheden en houding. Het vraagt bijvoorbeeld om bij te dragen aan de vraagstukken die er maatschappelijk en economisch liggen, om actief te kijken waar de persoonlijke kansen liggen, om niet bang te zijn die kansen te grijpen, veranderingen te zien als uitdaging ipv als last.

Wendbaar, weerbaar, leerbaar zijn. Dat is wat nodig is om met plezier te leven en te werken in transitietijd. Hoe dat eruit ziet is voor iedereen anders. Het zijn persoonlijke kwaliteiten, karakter et cetera die bepalen hoe wendbaar, weerbaar en leerbaar er bij persoon X of Y uitzien. Wij gunnen onze studenten, uiteraard dat ze optimaal zijn voorbereid op de tijd waarin we leven. Om die reden bouwen we leeromgevingen waarin er ruimte is voor het individu om te groeien en te bloeien Meer maatwerk. Dat geldt voor het hele onderwijsproces: dus leren, formatief-toetsen en afstuderen.

Het overgangsbeleid is voor studenten een belangrijk ijkpunt. Tot nu toe is deze voornamelijk gericht op de behaalde cijfers van de student. We hebben gemerkt dat een cijfer-cultuur maakt dat studenten zich voornamelijk richten op het product (wat moet ik doen om aan de vraag te voldoen en dus een goed cijfer te halen) en minder op het eigen leerproces (wat neem ik hiervan mee en wat betekent dat voor de vervolgstap/volgend project etc.). De cijfer-cultuur is een extrinsieke motivator voor studenten. In een omgeving waarin continue veranderingen norm zijn, heeft de student ook interne motivatoren nodig. Immers hij/zij moet zelf de keuzes maken die hem/haar helpen met die veranderingen te dealen. Deze interne motivatoren willen we verwerken in ons geüpdatete overgangsbeleid:

Ontwikkelfasen i.p.v. leerjaren

Werken met ontwikkelfases in het mbo is een manier om de leerprocessen van studenten beter te begrijpen en te ondersteunen. In de onderwijsvisie 2030 van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap wordt het werken met ontwikkelfasen in het mbo als een van de speerpunten genoemd.

In plaats van te focussen op leerjaren, wordt er gekeken naar de ontwikkelingsfase waarin een student zich bevindt. Dit leidt tot:

- **Hogere motivatie en betrokkenheid van studenten.** Studenten voelen zich meer gewaardeerd als er rekening wordt gehouden met hun individuele ontwikkelingsfase.
- **Betere leerresultaten.** Studenten kunnen zich beter ontwikkelen als ze onderwijs krijgen dat aansluit bij hun behoeften.
- **Meer flexibel onderwijssysteem.** Studenten kunnen op hun eigen tempo leren en kunnen wisselen van opleiding of niveau als ze dat nodig hebben.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2019). Onderwijsvisie 2030: Een toekomstbestendige leeromgeving voor iedereen. Den Haag: Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

We maken daarbij gebruik van het model van Biggs en Collis, dat de volgende fasen onderscheidt:

- **Basisfase/orientatiefase:** In deze fase ligt de focus op het verwerven van basiskennis en -vaardigheden. De student leert de basisprincipes van het vakgebied en ontwikkelt de basisvaardigheden die nodig zijn om succesvol te zijn in het onderwijs en de beroepspraktijk.
- **Verdiepingsfase/verbredings- en verdiepingsfase:** In deze fase wordt de basiskennis en -vaardigheden verder uitgebreid en verdiept. De student leert complexere concepten en theorieën en ontwikkelt meer geavanceerde vaardigheden. In deze fase richt de student zich op een specifiek deelgebied van het vakgebied. De student ontwikkelt expertise en onderscheidt zich van andere studenten.
- **Specialisatiefase/verzilveringsfase:**
In deze fase reflecteert de student op de afgelopen studiejaren en bepaalt wat hij/zij nog te doen heeft om de opleiding af te ronden.

Biggs, J.B., & Collis, K.F. (1982). Towards a theory of constructive learning. New York: Academic Press.

Om de ontwikkelfases goed te volgen door de student zelf en de docenten maken we gebruik van het systeem van competenties: studenten worden daarbij beoordeeld op hun competenties, oftewel hun kennis, vaardigheden en houding. Deze competenties worden gebruikt om te bepalen of een student door kan naar een volgende fase en om het diploma te behalen. Voor overzicht van de competenties maken we gebruik van zowel vakgerichte rubrics als soft skills rubrics. Dit wordt dan gedaan op een waarderende manier a.d.h.v. formatief beoordelen.

Formatief beoordelen is een vorm van beoordelen die gericht is op het verbeteren van het leerproces. Het gaat hierbij om het geven van feedback aan studenten op hun werk, zodat zij kunnen leren van hun fouten en zich kunnen verbeteren. Hierdoor kunnen studenten:

- **Zichzelf evalueren:** Formatieve feedback helpt studenten om hun eigen leerproces te volgen en te begrijpen waar ze nog aan moeten werken.
- **Effectiever leren:** Formatieve feedback helpt studenten om hun leerstrategieën te verbeteren.
- **Betere resultaten behalen:** Formatief beoordelen kan leiden tot betere resultaten op summatief toetsen.

Black, P., & William, D. (1998). Inside the black box: Raising standards through classroom assessment. London: School of Education, King's College London

Een onderwijs(deel)team is verantwoordelijk voor alle studenten. De coach heeft de regie, maar stemt met het onderwijsteam en de student af wanneer een student naar de volgende fase gaat. Het gaat hierbij om maatwerk en vraagt daarbij om meer modulair-, geïntegreerd- en leertuinonderwijs.